

Голас Радзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАІЧЫНІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

Кастрычнік 1963 г.

Год выдання 9-ы

№ 79 (764)

У НУМАРЫ:

- Новы этап развіцця сельскай гаспадаркі СССР.
- Ананім „вымахівае шабелькай“.
- І. Антанавічус: „Я ў захапленні ад Мінска!“
- Справы аднаго сельскага Савета „За намуністычны побыт“.

НА ЗДЫМКАХ: (уверсе злева направа) 1. Выступленне самадзейных артыстаў Мінска. 2. Урач Віцебскай дзіцячай балетніцы Майя Аляксенцава. 3. Калгасніца сельгасарцелі «Камінтэрн» Магілёўскага вытворчага ўпраўлення Марыя Аляксееўна Клімава за зборам ураджаю яблык. 4. Анастасія Іванайна Курач — лепшая звянявая па лону саўгаса «Банюнь» Полоцкага вытворчага ўпраўлення — атрымлівае пераходны Чырвоны Сцяг і імяны залаты гадзіннік. Злева ўнізе — краішчык Міхаіл Мулераў на будоўлі Барысаўскага завода пластмасавых вырабаў.

ХІМІЯ ІДЗЕ НА ПАЛІ

**З прамовы
М. С. ХРУШЧОВА на
нарадзе работнікаў
сельскай гаспадаркі
Паўночнага Каўказа
ў гор. Краснадары
26 верасня 1963 года**

Наша краіна паспяхова ажыццяўляе планы камуністычнага будаўніцтва. Развіццё савецкай эканомікі, павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўных з году ў год прад'яўляюць усё больш высокія патрабаванні да сельскагаспадарчай вытворчасці. Камуністычная партыя прадбачыла, што ў недалёкім будучым трэба падвоіць і патроіць вытворчасць збожжа, мяса, малака і іншых прадуктаў.

У Праграме партыі, прынятай XXII з'ездам, прадугледжана давесці валавыя зборы збожжа ў 1970 годзе да 14 мільярдаў, а к 1980 году — да 18—19 мільярдаў пудоў! Каб дасягнуць такога ўзроўню, неабходна ўжо цяпер ясна бачыць, за кошт якіх крыніц павялічваць вытворчасць збожжа, якія рэзервы можна прывесці ў дзеянне.

Да гэтага часу задачу павелічэння вытворчасці збожжа мы вырашалі галоўным чынам за кошт расшырэння пасяўных плошчаў, калі можна так сказаць, ішлі ўшырыню. І гэта была правільная лінія. Пакуль краіна не мела мінеральных угнаенняў, цяжка было разлічваць на падваенне і патраенне ўраджайнасці. Трэба было выкарыстоўваць іншыя магчымасці, і наша партыя, наш народ умела іх выкарыстоўваць, павялічыўшы вытворчасць збожжа

ў апошнюю дзесяцігодку амаль у два разы.

Зразумела, калгасы і саўгасы будуць і ў далейшым асвойваць якуюсьці колькасць новых зямель, асабліва там, дзе для гэтага не патрабуецца вялікіх капітальных затрат. Але галоўнае сэння не ў тым, каб ісці ўшырыню. Матэрыяльная база сельскай гаспадаркі за гады, што прайшлі пасля вераснёўскага Пленума ЦК, карэнным чынам змянілася. Асабліва вялікія змены адбываюцца і будуць адбывацца ў хімізацыі земляробства.

Бурнае развіццё хімічнай прамысловасці адкрывае рэальную перспектыву для рэзкага ўздыму прадуктыўнасці земляробства і жывёлагадоўлі, для інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі, павышэння ўраджайнасці.

Задачы павышэння ўраджайнасці і раней выстаўляліся партыяй. Але мы не маглі тады выдзеліць неабходныя сродкі на развіццё хімічнай прамысловасці, не маглі забяспечыць калгасы і саўгасы мінеральнымі угнаеннямі. Цяпер становіцца мяняецца. Партыя адкрывае шырокую дарогу сельскагаспадарчай хіміі. У гэтых умовах рэзкі ўздым ураджайнасці зерневых і іншых культур, інтэнсіфікацыя вытворчасці становяцца галоўнай задачай, генеральным напрамкам у развіцці сельскай гаспадаркі.

Далей М. С. Хрушчоў гаворыць аб тым, што барацьба за інтэнсіфікацыю сельскай гаспадаркі — важнейшы ўчастак камуністычнага будаўніцтва. Чым хутчэй мы павялічым вытворчасць прадукцыі з кожнага гектара зямлі, тым больш паспяхова будзе вырашана за паспяхова будзе вырашана за

дача стварэння багатай сельскагаспадарчых прадуктаў.

Цэнтральны Камітэт партыі намячае цяпер ажыццявіць такія мерапрыемствы, якія дадуць магчымасць стварыць устойлівую базу для атрымання ў краіне высокіх гарантаваных ураджаяў сельскагаспадарчых культур, і перш за ўсё збожжа.

За кошт чаго мы можам нарошчваць вытворчасць збожжа? Ёсць дзве рэальныя крыніцы. Гэта — павелічэнне вытворчасці мінеральных угнаенняў і расшырэнне зерневай гаспадаркі на паліўных землях.

Уся партыя і ўсе савецкія людзі павінны дакладна ўяўляць, што вытворчасць угнаенняў — гэта цяпер аснова асноўнага ўздыму сельскай гаспадаркі. Думаю, дарэчы, тут правесці паралель з механізацыяй сельскай гаспадаркі. Быў час, калі плуг, саха і конь складалі «тэхнічную» базу сельскай гаспадаркі. Савецкі народ, рабочы клас па закліку Камуністычнай партыі за кароткі тэрмін стварыў магутную прамысловасць сельскагаспадарчага машынабудавання, забяспечыў калгасы і саўгасы трактарамі, камбайнамі і іншай сучаснай тэхнікай. Зразумела, і ў далейшым нам трэба не шкадаваць намаганняў для тэхнічнага аснашчэння сельскай гаспадаркі.

Але не меншае значэнне, чым пераход да машынавай тэхнікі, мае цяпер хімізацыя сельскай гаспадаркі. Нам трэба з такой жа настойлівасцю і з

◆ Будаўнікі і мантажнікі ўдарнай будоўлі сямігодкі—Крычаўскага цэментна-шыфернага камбіната пабудавалі чацвёртую вярчальную печ абпальвання. Даўжыня яе — 170 метраў. Агрэгат выдаў першы клінкер.

◆ Новая печ-гігант у паўтара раза павялічвае магутнасць прадпрыемства. Яно цяпер будзе выпускаць столькі цэменту, колькі давалі ўсе прадпрыемствы Расіі ў 1913 годзе.

◆ Шахтабудаўнікі Салігорска атрымалі адказнае заданне — адпрацаваць прамысловую схему прыгатавання пластабетону для мацавання ствалоў. Такім шляхам намечана падрыхтаваць 100 пагонных метраў ствалоў на другім Салігорскім калійным камбінате. Мацаванне шахтных ствалоў пластабетонам у такіх вялікіх памерах ужываецца тут упершыню ў краіне. Новы від мацавання адрозніваецца высокай воданепранікальнасцю і амаль падвойнай трываласцю.

◆ Калгасы і саўгасы Беларусі ўбраві бульбу з трэцяй часткі плошчы. Нягледзячы на засушлівае лета, перадавыя гаспадаркі Мінскай, Гомельскай і Брэсцкай абласцей знімаюць па 140—160 цэнтнераў клубняў з гектара.

◆ У Францыі знаходзіўся першы савецкі касманаўт Юрый Гагарын. Парыжане наладзілі савецкаму касманаўту цёплы прыём. За выдатныя заслугі ў вывучэнні космасу Ю. А. Гагарыну прысуджана міжнародная «Прэмія Галабера» па астранаўтыцы за 1962 год.

◆ Станцыя Пітняк (Харэзмская вобласць). Адсюль пачалася пракладка другой ніткі буйнейшага ў свеце газавога правода Бухара — Урал. У пустыні Каракумы зноў успыхнулі асляпляльныя агні электразваркі. Злучаныя ў плеці трубы ўкладваюцца паралельна першай падземнай трасе «блакітнага агню».

ХРОНІКА ХРОНІКА

ХІМІЯ ІДЗЕ НА ПАЛІ

(Пачатак на 1-й стар.)

такой жа мэтанакіраванасцю, як мы ажыццяўлялі задачу механізацыі сельскай гаспадаркі, вырашыць праблему поўнага задавальнення патрэбнасці сельскай гаспадаркі ў мінеральных угнаеннях і іншых хімічных прадуктах. У нас ёсць магчымасць выканаць гэту задачу за кароткі тэрмін.

Года паўтара таму назад была прынята пастанова ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР аб павелічэнні вытворчасці мінеральных угнаенняў. Тады планавалася, каб у 1965 годзе па выпуску мінеральных угнаенняў выйсці на ўзровень дасягнута Злучанымі Штатамі Амерыкі, якія ў 1962 годзе выраблялі 35 мільёнаў тон мінеральных угнаенняў. Відаць, такая колькасць угнаенняў у нас хутка будзе. У гэтым годзе мы атрымаем 20 мільёнаў тон угнаенняў. У нас будучы ўведзены новыя магутнасці ў 1963 годзе на 8 мільёнаў тон.

У 1964 годзе мы маем намер увесці магутнасці яшчэ на 9 з лішнім мільёнаў тон угнаенняў. Як бачыце, думаем ісці наперад даволі шырокім крокам.

...Калі гаворыць пра бліжэйшую перспектыву, то наша мэта заключаецца ў тым, каб выйсці ў 1970 годзе на ўзровень вытворчасці 100 мільёнаў тон мінеральных угнаенняў. Чаму нам трэба паставіць і вырашыць такую задачу? Калі гаворыць аб рэальных магчымасцях павелічэння вытворчасці зерня, то трэба бачыць іх перш за ўсё ў шырокім ужыванні ўгнаенняў.

Вы ведаеце, што Злучаныя Штаты Амерыкі вырабляюць 35 мільёнаў тон угнаенняў. У іх 118 мільёнаў гектараў пасяўной плошчы, а насельніцтва каля 190 мільёнаў чалавек. У Саветах Саюзе вырабляецца 20 мільёнаў тон мінеральных угнаенняў, пасеваў мы маем 218 мільёнаў гектараў, а насельніцтва — 225 мільёнаў.

З гэтых лічбаў відаць, што нам для таго, каб уносіць столькі ж угнаенняў, колькі ўносяць у Злучаных Штатах Амерыкі, трэба мець валавую вытворчасць мінеральных угнаенняў у два разы большую, чым маюць амерыканцы. Акрамя гэтага, мы павінны памятаць пра запатрабаванні брацкіх сацыялістычных краін. Нельга не ўлічваць і таго, што да нас, як да магутнай сацыялістычнай дзяржавы свету, звяртаюцца за дапамогай афрыканскія, азіяцкія і лаціна-амерыканскія краіны, якія імкнуцца скінуць з сьлё эканамічную залежнасць ад імперыялізму.

Усё гэта патрабуе разгарнуць шырокі фронт барацьбы за павелічэнне вытворчасці мінеральных угнаенняў, дабіцца, каб вырашэнне гэтай задачы стала справай усёй партыі, усёго народа.

Цяпер мы рыхтуем да Пленума ЦК КПСС, на якім намячам абмеркаваць пытанні развіцця хімічнай прамысловасці. Гэты Пленум, відаць, збяраецца ў канцы лістапада. На ім будучы прыняты важныя рашэнні аб паскораным развіцці хімічнай прамысловасці, як выключна перспектывунай галіны эканомікі, аб рэзкім павелічэнні вытворчасці мінеральных угнаенняў і іншых хімічных рэчываў, сінтэтычных валокнаў і г. д.

Потым таварыш Хрушчоў спыніўся на пытаннях беражлівых адносін да мінеральных угнаенняў, падверг крытыцы тых кіраўнікоў сельскай гаспадаркі, якія да гэтага часу не даацэньваюць іх; гаворыць аб тым, што партыя выхавала многа выдатных кадраў. У нас мільёны разумных, здольных людзей, таленавітых арганізатараў, якія добра ведаюць сельскагаспадарчую вытворчасць. Іх трэба смялей вылучаць да кіраўніцтва.

Разглядаючы пытанні выкарыстання ўгнаенняў, гаворыць далей М. С. Хрушчоў, я хацеў бы сказаць пра тое, дзе нам найбольш мэтазгодна ўжываць у сельскай гаспадарцы тыя ўгнаенні, якія калгасы і саўгасы ўжо маюць цяпер. Што зна-

адносінах аказаўся надзвычай цяжкім. Зіма 1962—1963 гг. была, як усім вядома, вельмі халодная, лютая для многіх краін Еўропы. Яна не абышла і нас, нашай тэрыторыі. У многіх раёнах доўгі час стаялі надзвычай нізкія тэмпературы, а самае галоўнае, у перыяд суровых маразоў зямля не была пакрыта снегам. Таму на вялікай плошчы азімае збожжа, галоўным чынам пшаніца, або зусім загінулі, або выйшлі зрэджанымі, іх давялося перасеяць іншымі культурамі. Гэта рэзка зменшыла нашы магчымасці для атрымання добрых ураджаяў.

Акрамя гэтага, яшчэ і лета аказалася даволі сухое і гарачае. Якраз у перыяд вегетацыі раслін і налівання зерня стаяла высокая тэмпература, не было

3 прамовы М. С. ХРУШЧОВА на нарадзе работнікаў сельскай гаспадаркі Паўночнага Каўказа ў гор. Краснадары 26 верасня 1963 года

чыць мець 20 мільёнаў тон мінеральных угнаенняў? Гэта і мала і многа. Калі ацэньваць з пункту гледжання поўнага задавальнення патрэбнасцей сельскай гаспадаркі, то такой колькасці ўгнаенняў мала. Калі ж выкарыстаць гэтыя ўгнаенні ў найбольш спрыяльных раёнах, то гэта не так ужо мала, аддача будзе вельмі значная.

Далей прамоўца прыводзіць рад эканамічных разлікаў, якія пацвярджаюць, што мінеральныя ўгнаенні трэба перш за ўсё ўносіць на тых глебах, якія могуць даць большы ўраджай.

У другой частцы свайго выступлення старшыня Савета Міністраў СССР спыніўся на пытаннях эфектнага выкарыстання паліўных зямель.

Вырашаючы задачу павелічэння вытворчасці мінеральных угнаенняў, сказаў ён, нам трэба падумаць аб выкарыстанні іншых магчымасцей для атрымання неабходных рэсурсаў збожжа — узняць ураджай рысу, кукурузы і іншых зерневых культур на цяпер арашаемых землях, разгарнуць шырокі фронт будаўніцтва новых ірыгацыйных сістэм.

Наша краіна часта падвяргаецца ўздзеянню засухі, асабліва раёны Заходняй Сібіры, Казахстана, Паволжжа, поўдня Украіны.

І сёлетні год у кліматычных

дажджоў, што неспрыяльна адбілася на развіцці раслін і асабліва на наліванні зерня. Неспрыяльныя ўмовы надвор'я пацярпеліся на велізарную тэрыторыю не толькі ў еўрапейскай частцы краіны, але і на Казахстан, Сібір і некаторыя іншыя раёны.

У выніку ў 1963 годзе склаўся цяжкая абстаноўка, і мы не зможам сабраць той колькасці збожжа, на якую разлічвалі. У гэтых умовах ЦК КПСС вымушаны быў звярнуцца да партыі, да народа, каб больш эканомна выдаткоўваць зерне як для харчовых мэт, так і для корму жывёле, а таксама для тэхнічных патрэб.

Цэнтральны Камітэт партыі і ўрад цяпер прымаюць меры, якія ў будучым гарантувалі б атрыманне патрэбнай колькасці збожжа. Для гэтага перш за ўсё патрэбны мінеральныя ўгнаенні. Пры ўнясенні дастатковай колькасці мінеральных угнаенняў можна павысіць ураджайнасць. Нам неабходна таксама развіць ірыгацыю. За кошт ірыгацыі і мінеральных угнаенняў калгасы і саўгасы створаць дастатковы страхавы фонд збожжа. Тады нават у неспрыяльных умовах надвор'я краіна не апынецца ў цяжкім становішчы.

Нашай дзяржаве абавязкова трэба стварыць добры страхавы фонд збожжа. І мы яго створым. Гэта засцеражэ савецкую экано-

міку ад вынікаў, выклікаемых хістаннем ураджайнасці ў неспрыяльных на метэаралагічных умовах гады.

Такімі страхавымі пасевамі з'яўляюцца зерневые культуры на арашаемых землях — рыс, кукуруза, азімая пшаніца і іншыя.

Далей М. С. Хрушчоў падрабязна расказвае аб тым, як многія гаспадаркі атрымліваюць высокія ўраджайныя рысы, бавоўны, пшаніцы і іншых культур на паліўных землях, крытыкуе тых, хто адносіцца да гэтай справы не па-гаспадарчаму, гаворыць аб планах расшырэння пасеваў збожжавых на арашаемых землях за кошт будаўніцтва новых ірыгацыйных сістэм.

Якія ёсць магчымасці для развіцця арашаемага земляробства з мэтай атрымання гарантаваных ураджаяў рысу, кукурузы, гароху і іншых зерневых і зернебабовых культур?

Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта КПСС група вучоных вывучала гэта пытанне і прадставіла свае разлікі. На думку спецыялістаў, у рэспубліках Сярэдняй Азіі і Казахстана, Расійскай Федэрацыі і Украінскай ССР можна асвоіць у бліжэйшыя гады яшчэ 2 мільёны 800 тысяч гектараў новых зямель пад арашэнне.

Што дасць асваенне такой колькасці зямель? Валавы збор зерня з гэтых плошчаў можа склацца: рысу — 235 мільёнаў пудоў, кукурузы — 690 мільёнаў пудоў, пшаніцы, гароху і іншых зерневых і зернебабовых культур — 152 мільёны пудоў. А ўсяго — 1 мільярд 77 мільёнаў пудоў.

Акрамя таго, прыкладна 140 мільёнаў пудоў збожжа можа быць дадаткова сабраны за кошт атрымання на частцы паліўных зямель двух ураджаяў у год. Такім чынам, на новых арашаемых землях можна атрымаць 1 мільярд 200 мільёнаў пудоў збожжа.

Калі да гэтага дадаць 950 мільёнаў пудоў збожжа, якое можна атрымаць на цяпер арашаемых землях, то гэта значыць, што ў цэлым па краіне мы зможам атрымліваць на паліўных землях 2 мільярды 150 мільёнаў пудоў збожжа.

Гэта будзе добры страхавы фонд. Маючы штогод такі гарантыяны збор збожжа на паліўных землях, мы зможам яшчэ больш паспяхова вырашаць задачы камуністычнага будаўніцтва.

Зразумела, для ажыццяўлення ірыгацыйных работ спатрабяцца значныя капіталаўкладанні. Асваенне гектара паліўной зямлі, паводле разлікаў спецыялістаў, оудзе каштаваць прыкладна 2.600 рублёў. А на ўсю плошчу, пра якую ішла гутарка вышэй, спатрэбіцца 7 мільярдаў 300 мільёнаў рублёў.

Вучоныя сцвярджаюць, што затраты на ірыгацыю зямель пад збожжа акупяцца за тры гады. Гэта таксама не кепска, я сказаў бы, нават вельмі добра.

У матэрыяльных адносінах у нас ёсць магчымасць ажыццявіць праграму ірыгацыйнага будаўніцтва. Цяпер краіна вырабляе столькі цэменту, што нават не мае поўнага попыту на яго.

Заканчваючы сваё выступленне, таварыш М. С. Хрушчоў сказаў, што намячаемыя партыяй меры па павышэнню ўраджайнасці зерневых культур за кошт значнага расшырэння вырабу мінеральных угнаенняў і больш эфектыўнага іх выкарыстання, а таксама па ўсямернаму развіццю арашаемага земляробства маюць важнейшае значэнне для ажыццяўлення праграмы камуністычнага будаўніцтва.

Колькі нас, ЛЮДЗІ?

ДАДЗЕННЫЯ ДЭМАГРАФІЧНАГА ШТОГОДНІКА ААН

Насельніцтва свету ў сярэдзіне 1961 года складала 3 069 000 000 чалавек, гэта значыць узрасло ў параўнанні з папярэднім годам на 61 мільён чалавек. Аб гэтым гаворыцца ў апублікаваным 30 верасня дэмаграфічным штогодніку Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Гэты штогоднік датаваны 1962 годам і ўтрымлівае статыстычныя даныя да гэтага года ўключна, заснаваныя на дадзеных перапісаў насельніцтва, зробленых у 1955 — 1962 гадах.

Павелічэнне насельніцтва свету за адзін год на 61 мільён раўняецца адной трэцяй частцы насельніцтва ЗША, або ў тры разы перавышае насельніцтва Аргенціны.

У штогодніку далей гаворыцца, што чалавецтва за 11-гадовы перыяд з 1950 па 1961 год узрасло на 560 мільёнаў чалавек. Гэта больш, чым усё насельніцтва Індыі. 60 працэнтаў павелічэння насельніцтва даводзіцца на Азію і складае 337 мільёнаў чалавек.

Сярод іншых цікавых фактоў, прыведзеных у штогодніку, маюцца звесткі аб колькасці насельніцтва буйнейшых гарадоў свету, заснаваных на дадзеных да 1963 года:

- Токіо — 8 310 027;
- Нью-Йорк — 7 781 984;
- Шанхай — 6 990 000;
- Масква — 6 262 000;
- Бамбей — 4 306 404;
- Пекін — 4 001 000;
- Чыкага — 3 550 404;
- Каір — 3 348 000;
- Рыо-дэ-Жанейра — 3 223 000;
- Лондан — 3 195 114 чалавек.

Дадзеныя па Лондану, відаць, адносіцца да яго цэнтральнай часткі, так звананага Лонданскага Сіці.

♦ На кожны квадратны кіламетр сушы ў свеце цяпер даводзіцца 23 чалавекі ў параўнанні з 18-ю дзесяць год назад. Самая высокая шчыльнасць насельніцтва — у Галандыі: 346 чалавек на квадратны кіламетр і самая нізкая — у Аўстраліі, дзе на адзін кв. тратны кіламетр даводзіцца менш аднаго чалавек.

♦ Самая нізкая нараджальнасць — 10,6 на 1 000 чалавек у Заходнім Берліне. Самая нізкая зарэгістраваная смяротнасць у Саветах Саюзе і Ісландыі.

♦ Смяротнасць сярод нова-народжаных вышэй за ўсё ў Гебоне, дзе з кожнай тысячы народжаных жывымі 160 дзяцей паміраюць, не даяўшы да года.

ДАРОГА НАФТЫ

БРОДЫ. Львоўская вобласць. У будаўнікоў транс-еўрапейскага нафтаправода «Дружба» новая радасная падзея. Яны здалі яшчэ адзін участак падземнай транспартнай магістралі працягласцю амаль 400 кіламетраў ад украінскага горада Броды да беларускага горада Мазыр. Нафта ўжо дайшла да 300-га кіламетра і працягвае свой шлях да Мазыра.

ГОСЦІ З ГДР

З 27 верасня па 1 кастрычніка ў Беларусі знаходзіліся члены прапагандыскай групы ЦК Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі доктар Рудольф Ціле, дацэнт Інстытута грамадскіх навук пры ЦК САПГ, і Гюнтэр Хенег, дырэктар партыйнага выдавецтва.

Таварышы Р. Ціле і Г. Хенег выступілі з лекцыямі ў Мінску, Віцебску, Гродна.

Госці знаёміліся з выдатнымі мясцінамі Беларускай сталіцы, Віцебска і Гродна, з работай раду прадпрыемстваў і некаторых калгасаў, прысутнічалі на канцэрце ў Беларускай дзяржаўным ордэна Леніна Вялікім тэатры оперы і балета, на спектаклях у Віцебскім і Гродзенскім драматычным тэатрах.

Члены прапагандыскай групы ЦК САПГ былі прыняты ў ЦК Кампартыі Беларусі.

«ЧАЙКА» НА ВОСТРАВЕ СВАБОДЫ

Першая ў свеце жанчына-касманаўт Валянціна Церашкова працягвае паездку па востраве Свабоды. Азнаёміўшыся з шырока вядомым курортам Варадэра, герайна космасу і суправаджаючыя яе асобы наведалі вядомае ўсю свету месца на Кубе — Плайя Хірон, дзе ў красавіку 1961 года былі разгромлены контррэвалюцыянеры.

Пасля вяртання ў Гавану Федэрацыя кубінскіх жанчын наладзіла ў гонар Валянціны Церашковай вялікі прыём.

На беразе маліўнічага возера Нарач раскінуліся карпусы новага санаторыя, які пачаў працаваць у красавіку гэтага года. Кожную змену тут адпачываюць 250 чалавек.

Фота Ул. Крука.

ЦУДОЎНЫ ГОРАД

Летам гэтага года Беларусь наведала група канадскіх турыстаў. Сярод іх была Ірэна Антанавічус, студэнтка. Разам са сваімі сябрамі яна пабывала ў Мінску, пазнаёмілася з ім. Горад, нашы людзі вельмі спадабаліся І. Антанавічус. Аб сваіх уражаннях яна напісала нам у рэдакцыю. Гэты артыкул мы друкуем з задавальненнем.

На працягу некалькіх дзён мінулага лета я мела асалоду наведаць Беларусь, у прыватнасці Мінск і яго ваколіцы. Вярнуўшыся дамоў, у Канаду, я звяртаюся да майго візіту з прыемнымі ўспамінамі.

Мінск, які разбудоваўся вельмі хутка, стаў горадам высокай культуры, працітаннага Рэшткі старога мінулага разбураюцца, і новыя высокія жылыя будынкі узводзяцца з фантастычнай хуткасцю. Дзелавая частка горада Мінска рэканструювана ў класічным стылі, класіцызм пераважае ў вышынні, масіўнасці, строгаści ліній. Палаца культуры прафсаюзаў і іншых будынкаў. Але нягледзячы на гэты класічны стыль, Мінск з'яўляецца сучасным горадам. Сучаснасць праяўляецца ў веселасці і прастаце моладзі, смех якой можна пачуць у рэстаранах або на танцавальных пляцоўках.

Няспынным патокам вулічнага руху плыве па бяскомца доўгіх і шырокіх вуліцах, акаймаваных радамі маладых зялёных дрэў. Вуліцы запоўнены людзьмі, спакойныя рысы якіх ствараюць атмасферу міру і ўпэўненасці. Адно робяць пакупкі, другія ідуць на работу, а цішыня парушаецца шумам аўтобусаў, тралейбусаў і аўтамашынаў, якія праносяцца міма.

Працягненне сардэчнасці і дружалюбнасці з'яўляецца ўласцівай рысай савецкіх людзей. Калі я заблудзілася ў час дажджу, вясёлая маладая дзяўчына, якая гуляла на горадзкім прапанавала мне дапамогу. Я ўханілася за магчымасць напрактыкавацца ў рускай мове. З гутаркі выявілася, што мы абедзве з'яўляемся студэнткамі і ў нас ёсць штосьці агульнае. Шкада, што мы павінны былі развітацца, але я ніколі не забуду гэту прыгожую дзяўчыну, яе добразычлівасць.

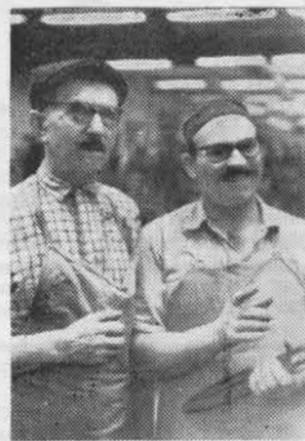
У новым Мінску бачны клопаты аб моладзі. Напрыклад, дзіцячая чыгунка, дзе дзеці адчуваюць сябе гаспадарамі. Мяркуючы па іх сур'ёзных і ўважлівых тварах, яны тут лі-

Лісьмы здалёку

наць сваім асабістым абавязкам сачыць за парадкам.

Вечны агонь, сімвал пакут, надзей і міру, які гарыць у цэнтры Мінска, таксама гарыць у сэрцах людзей, якія рэканструювалі сапраўды цудоўны горад.

Ірэна АНТАНАВІЧУС.
Таронта.

На Мінскім камвольным камбінаце працуе многа рээмігрантаў з Аргенціны. На нашых здымках вы бачыце рээмігрантаў: лепшую ткачыцу Гелену Уладзіміраўну Юшчык (злева), сталюроў Яўгенія Гаўрылавіча Садоўскага і Івана Сідаравіча Гіцэвіча, ткачыцу ударніцу камуністнай працы Дамну Захараўну Садоўскую.

Фота І. Дародных.

АДКАЗ

«Старому беларусу»

Мы атрымалі ваша пісьмо, у якім былі выразкі з малюнкамі з польскай эмігранцкай рэакцыйнай газеты. Нас не здзівіла, што гэтая невядома за чые грошы выдаваемая газета так непрыязна размалёўвае маскоўскі дагавор аб забароне ядзерных выпрабаванняў, «жахі», «тэрор» і «нэндзу» ў нашай краіне.

Чаго можна чакаць ад паноў, якія згубілі свае маенткі не толькі на «крэсах», але і ў самой Польшчы! Як ім не шыпець, не злаваць на Маскву, дзякуючы якой польскі народ пазбавіўся і гітлераўскай няволі, і сваіх паноў, якія куміліся з гітлераўцамі і давялі Польшчу да вераснёўскай трагедыі.

Польская рэакцыя заўсёды рабіла глупствы. Панская прыха не давала ёй цяроза разабрацца ў палітычных падзеях, бо трэба быць шалёным, каб сёння «вымахваць шабелькай» супраць такога гуманнага акту, як дагавор аб забароне выпрабаванняў атамнай бомбы. І калі нейкі атожылак пана Козел-Паклеўскага, як галагукі певені, крычыць: «Не пазвольце!» нам толькі смешна. А з другога боку, трэба разумець і становішча таго самага пана, які не можа прымірыцца, што хам, «псы-крэў», стаў гаспадаром і ў нашай роднай Польшчы, і ў незалежнай Беларусі.

Але нас здзіўляе, чаму «стары беларус»,

які ласкава прыслаў нам гэты пісьмо, спачувае панам, якіх прагнаў і польскі і беларускі народ, чаму ў яго адны з імі погляды. Чаму ён, «стары беларус», у адзін тон з панамі бубніць аб «нэндзы», «дзяржаўнай фікцыі», маўляў, «ды што там у вас! У бары — камары»...

«Пасылаю вам выразкі з польскай газеты «У нас і ў іх» і другія ў доказ таго, што мы тут ведаем становішча ў Саветах», — піша «стары беларус».

А што вы ведаеце! Вы былі ў Беларусі пасля вайны! Бачылі яе палеткі, новыя сёлы, фабрыкі, заводы! Размаўлялі з людзьмі, хадзілі ў магазіны! Спытайце лепш у сапраўднага беларуса-эмігранта, які пабываў сёлета ў Мінску. Ён вам можа сказаць, між іншым, што хлеб у нас і дзешавейшы і смачнейшы, чым у Нью-Йорку ці ў Чыкага.

Але гэта між іншым. Калі вы сапраўды стары беларус, то вы павінны памятаць, што быў час, калі ў беларускай вёсцы елі хлеб на палову з мяккіна, а то і таго не мелі, а цяпер няма хаты, у якой не было б на сталае духмянага хлеба

Вы, відаць, старанна і ўважліва чытаеце больш польскія рэакцыйныя газеты і не ведаеце, што гаротная Беларусь пераарана была два разы аколамі вайны. На амерыканскія фермы не падалі бомбы (і хай ніколі не падаюць), а ў

нас ляцелі на кожную страху. Неяк так дзіўна складаецца, што беларусам «спачувае» цяпер сёй-той за мяккой, калі наш народ жыве палюдску, але не тады, калі яго душыў панскі або гітлераўскі кат.

Кожны і стары, і малады беларус ведае, што да 1917 года беларускай дзяржавы не было. І тыя ж панкі, што рэдагуюць сёння рэакцыйную газетку ў Амерыцы, былі першымі супраць стварэння Беларускай дзяржавы. Разам з імі беларускія «нацыянальныя змагары» прасілі кайзера Вільгельма і пана Пілсудскага, каб хто-небудзь з іх узяў пад сваю алекку «краіну, багатую лесам, салам і пнянкой».

І вось Беларусь на зло ворагам і «сябрам» яе існуе! Мае свой сцяг, гімн, парламент, прамысловасць, сельскую гаспадарку, культуру. З усіх бакоў яе акружаюць шчырыя суседзі і браты, якія дапамаглі беларускаму народу выйсці з цемры дасвятла.

Але што аб гэтым ведае «стары беларус», заслеплены панскай прапагандай! «Што гэта за БССР, — піша ён, — калі н'ат у нашых школах вучаць беларускіх дзетак толькі пацурску».

Дзе гэта вы вычыталі, дзядзька, не ведаю, як вас клічуць, бо вы падпісалі пісьмо «стары беларус»! Мо ў той самай рэакцыйнай польскай газетцы, з якой вы так старанна робіце выразкі! Калі прачытаць радкі вашага пісьма ў

любой вёсцы, куры смяяцца будуць.

Мы ведаем, што ні польскім панкам, ні беларускім не падабаецца руская мова. Але ж беларускі народ робіць тое, што яму падабаецца, а не тое, што падабаецца людзям, аслепленым нацыяналізмам. Гэта хвароба перашкаджае цяроза глядзець на свет, відаць, і «старому беларусу».

Зірніце хоць на такую краіну, як Бельгія. Там і ва ўстановах, і ў побыце людзі карыстаюцца дзвюма мовамі — французскай і фламандскай. На гэтых мовах вядзецца дзяржаўная перапіска, вучаць у школе, пішучы кнігі. Ніхто, аднак, не лічыць, што Бельгія з пункту гледжання дзяржаўнага існавання з'яўляецца «фікцыяй».

Або другі прыклад. У Канадзе 18 мільёнаў насельніцтва. Яна лічыцца самастойнай дзяржавай. Але гэта краіна не выпускае сваіх фільмаў. Гэта з'яўляецца толькі марай дзвюх культур Канады. У Беларусі жыве на ліку палова насельніцтва Канады, а мы маем дзве кінастудыі, якія выпускаюць мастацкія, хранікальна-дакументальныя і навукова-папулярныя фільмы. Мы б прывялі яшчэ шмат якіх прыкладаў. Усе яны сцвярджаюць, што Масква дапамагае кожнай савецкай рэспубліцы развіваць нацыянальную культуру.

У канцы пісьма «стары беларус» жадае нам «пазбавіцца маскоўскай няволі». Мы ў сваю чаргу жадаем вам хутчэй пабавіцца той церухі і лухты, якой засмечана ваша галава ад чытання польскіх і іншых рэакцыйных газет.

P. S. Вашу просьбу надрукаваць пісьмо ў газеце «Голас Радзімы» мы не зможам выканаць. Пашліце лепш сваё пісьмо ў тую ж польскую рэакцыйную газету. Яна ахвотна друкуе паклёпы на краіны сацыялізма.

ВЫНІКІ ТУРЫСЦКАГА ЛЕТА

Два дні ў раёне турбазы «Беларусь» праходзіў пятый рэспубліканскі злёт турыстаў. На ім падводзіліся вынікі турысцкага лета.

Турызм у рэспубліцы атрымаў шырокі размах. Толькі ў паходах выхаднога дня прыняло ўдзел звыш 120 тысяч чалавек. На турысцкіх базях «Возера Нарач», «Беларусь» і «Браслаўскія азёры» па пецёўках пабывала 7,5 тысячы юнакоў і дзяўчат. Вялікую папулярнасць набылі створаныя прамысловымі прадпрыемствамі і ввулетні турысцка-аздараўленчыя лагеры, у якіх правялі час многія працоўныя рэспублікі.

Гэтым летам на Каўказе і Чарнаморскім узбярэжжы пабывалі турысцкія паязды «Беларусь». У дзвюх цікавых паяздках прынялі ўдзел звыш 700 чалавек. У мінчан карысталіся поспехам двухдзённым аўтобусным экскурсіі ў Брэст і Белаўежскую пушчу.

Ва ўпорнай барацьбе першае месца занялі прадстаўнікі Мінскай вобласці. Яны заваявалі кубак Беларускага рэспубліканскага савета па турызму, вымгелі і дыплом першай ступені.

СУСТРЭЧА ГЕРОЯ

Нядаўна атрымаў ад вас нашайкі з партрэтамі касманайтаў — Ю. Гагарына, Г. Цітова, П. Папоўча, А. Нікалава і В. Быкаўскага Вялікае дзякуй вам, дарагія таварышы. Я вельмі рады, што іменна савецкія людзі займаюць першае месца ў асваенні космаса. Французы вельмі цёпла сустракалі нашага лётчыка-касманайта Юрыя Гагарына, які прыехаў у Парыж. Я сам назіраў са слязьмі на вачах гэту радасную сустрэчу. Яшчэ радзімае вам дзякуй за ўсё.

М. ДОУГІ.

Францыя.

БРАТЫ-СУСЕДЗІ

Дружба народаў Савецкага Саюза — адна з вялікіх заваёў Кастрычніка. І гэтая дружба складалася яшчэ ў далёкія часы гісторыі нашых народаў. Яшчэ ў мінулым стагоддзі літоўскія сяляне змагаліся ў атрадах Кастуся Каліноўскага, а беларусы — ў атрадах літоўца Мацквічуса.

Цяпер гэтыя два народы-суседзі ў адзінай сям'і народаў СССР разам будуць светлае жыццё, імя народнаму камунізму. З кожным днём мацнеюць эканамічнаму і культурнаму сувязі нашых народаў. Перыядычна на наладжваюцца дэкады нацыянальных культур. Беларусы паказваюць свае дасягненні ў Літве, а літоўцы — у Беларусі. Некалькі год таму назад на градоўцы — у Беларусі. Некалькі год таму назад на градоўцы — у Беларусі. Некалькі год таму назад на градоўцы — у Беларусі. Некалькі год таму назад на градоўцы — у Беларусі.

Гасцінна сустракаюць літоўцы беларусаў, а беларусы літоўцаў на сваіх землях. Нядаўна грамадскасць Беларусі шчыра і цёпла сустракала ў сваіх гарадах і вёсках у час тыдня Літоўскай літаратуры літоўскіх пісьмнікаў.

Мне выпаў гонар разам з беларускімі пісьмнікамі Алесем Звонакам, Міколам Хведаравічам, Станіславам Шушкевічам і Паўлюком Пранузам суправаджаць дарогі гасцей у паездцы па Беларусі. І ўсюды яны сустракалі радасныя твары, сяброўскія поціскі рук, шчырыя прывітанні і кветкі, кветкі, кветкі.

Пад уплывам такіх сустрэч паэт Броніс Мацквічус напісаў свой хваляючы верш «Кветкі» такога зместу:

Усюды кветкі, кветкі і кветкі: і ў руках рабочых, і ў руках студэнтаў. І ў руках саміх кветак-дзяцей. Сэрцы нашы напоўнены радасцю, але мы адчуваем сябе вінаватымі, што не прывезлі вам кветак роднай зямлі, той зямлі, па якой хадзілі паўстанцы Каліноўскага, на якой мы будзем наша агульнае шчасце. Дык вазьміце ж нашы сэрцы, у іх і кветкі, і гарачая наша любоў да вашай зямлі, да ўсіх вас, дарагія браты.

Гасцінна сустракалі гасцей гамяльчане ў сваім цудоўным горадзе, які таксама, як і Мінск, з руін і попелу вайны ўзняўся новымі палацамі, фабрыкамі, заводамі, паркамі. Літоўскія пісьмнікі наведалі палац піянераў, лепшы ў Беларусі.

Цікавай і змястоўнай была сустрэча ў абласной бібліятэцы. Гэта па сутнасці таксама новы палац з дзесяткам пакояў, чытальнай залай і вялікім кнігасховішчам. На сустрэчу прыйшлі рабочыя, служачыя, студэнты, навучэнцы. Гасцям асабліва падабалася, што бібліятэка налічвае багата твораў літоўскай літаратуры і што іх асабістыя кнігі зачытаны, як кажуць, «да дзірач».

Пасля мы наведлі некаторыя прадпрыемствы Гомеля, педінстытут і музвучылішча. А запрашэнням не было канца. Дні стаялі цёплыя, ясныя. Знайшоўшы вольных паўгадзіны, мы хадзілі па прасторных вуліцах, па цяжкіх аляях аднаго з лепшых у Савецкім Саюзе паркаў, дрэвы якога пакрыліся ўжо асенняй пазалотай.

Апошнім пунктам паездкі быў бліжэйшы да Літвы старажытны горад Гродна, адкуль, сустрэўшыся, як і ў Гомелі, са сваімі чытачамі і сябрамі, літоўскія пісьмнікі ад'ехалі на Радзіму, пажадаўшы братам-беларусам шчасця і поспехаў у агульнай справе — пабудове камунізма.

М. СКРЫПКА.

СЕРАФІМ Лук'янавіч ішоў у той дзень па сваёй вёсцы і глядзеў на яе зусім іншымі вачыма, чым учора. На тое былі свае прычыны. Тут, у Астрова, прайшоў не адзін год жыцця старога сельскага настаўніка. Тут застала яго і пенсія — час, калі чалавеку даводзіцца змяняць нават распарадак дня, калі часу для роздумаў становіцца вельмі мала, адным словам, калі цяжка адразу прымірыцца з тым, што цябе ўжо не чакаюць у школе. Але не аб гэтым думаў тады Серафім Татарын. Не адну тысячу разоў прайшоў ён па вуліцы Астрова, але неяк мала звяртаў увагі на ле дамы,

ся свайго, але і знайшоў памочнікаў — энтузіястаў барацьбы за камуністычны побыт. І вёска неяк адразу памаладзела, стала прыгожай. А хутка ў Астрова прыехалі першыя экскурсанты — члены саветаў «За камуністычны побыт» з іншых вёсак на чале са старшынёй Галынкаўскага сельсавета Аляксеем Войткам, завадзіла паходу за культуру ў Галынкаўскім сельсавета, што на Слонімшчыне. Так кожная субота стала тут днём клопатаў аб чысціні вёсак.

Вось, уласна, і ўся перагісторыя пачатку паходу за культуру ў Галынкаўскім сельсавета, што на Слонімшчыне. Так кожная субота стала тут днём клопатаў аб чысціні вёсак.

Ну што ж, скажа іншы, вялікая важнасць, што ў два-

ма ж пра іх цяпер у вёсках так гавораць: «Добрую справу пачалі нашы інтэлігенты. Даўно б так! Люба-дарага цяпер прайсці па вёсках, проста прыемна!». А гэта ўжо не што іншае, як аўтарытэт, дарма людзі хваліць не стануць.

Але ці толькі за гэта гавораць ім дзякуй? Зрабіўшы адну добрую справу, яны ўжо не маглі не ўзяцца за выхаванне людзей ў духу новай маралі. У вёсцы Машкі, кажуць, напрыклад, здарылася такое. Жыве там сям'я Барыса Бакара. Цяпер згодна жыве, а раней, шчыра кажучы, няскладна было. Жонка хварэе, а Барыс збіраецца ў суд на развод падаваць. Прычым, заўважце, філасофія, якая была ў яго: жонка здаровая — добра, за-

Пятра і яго жонку. Дапамагло, але не зусім. Тады на дапамогу прыйшоў старшыня калгаса імя Цітова Мікалай Баркоўскі. І як кроплі дзяўбуць камень, так і настойлівасць зрабіла шчыліну ў сумленні гэтых людзей. Зразумеў усё ж Пётр, што яго ўчынак не падабаецца людзям, што думка калектыву — не глупства. І сваркі ў доме зацхлі.

Гэту добрую справу таксама трэба занесці ў актыўны членаў Галынкаўскага савета культуры. І з кожным днём скарбонка іх добрых спраў робіцца ўсё паўнейшай. Іх трэба ўсё ж коратка пералічыць. Члены савета арганізавалі ва ўсіх вёсках рамонт калодзежаў, прывялі ў парадак дарогі. Па іх прапанове адкрылі ў сельсавета камбінат бытавога абслугоўвання. Навялі яны парадак у магазінах, сталі бываць у іх не проста як пакупнікі, а як кантралёры народа. Не пакінуты былі без увагі бальніцы і бібліятэкі. Яны ж зрабілі абход усіх двароў з мэтай выяўлення патрэб калгаснікаў у будаўнічых матэрыялах, закупку якіх потым арганізавалі калгасы. Рэгулярна сталі гучаць па радыё лекцыі на медыцынскія тэмы, якія чытаў урач Аляксандр Халупка. А потым арганізавалі на ферме ў Галынках магазін без прадаўца, дзе грошы за пакупкі людзі кладуць у пэўнае месца, а даярка Серафіма Вяляўскага ў канцы дня толькі падлічвае іх і здае ў касу.

Адным словам, як снежны камяк, растуць у гэтай «скарбонцы» добрыя справы. Цяпер кожны член савета «За камуністычны побыт» лічыць сваёй справай пракласці яшчэ якую-небудзь новую сцяжынку ў заўтра, у будучае.

І вось што адбылося не так даўно на адным з пасаджэнняў савета, шумным, але дзелавым. Усе ўносілі, як кажуць, свае новыя «ідэі».

— А я вось што прапаную! — устала з-за стала аграном калгаса імя Цітова Анна Мельнікава. — Давайце арганізуем пасадку парку, а заадно абсадым дрэвамі ўсе нашы дарогі.

— А што, гэта ідэя! — падтрымалі яе іншыя.

Пагаварылі з людзьмі, і ніхто не застаўся абьякавым да новай задумкі. На ідэяльнікі выходзілі нават старыя. Анна Мельнікава сама з'ездзіла ў плодагадзальнік «Чарлены» за саджанцамі яблынь і груш, школьнікі нарыхтавалі ў лесе многа саджанцаў дэкаратыўных дрэў і кустоў. Людзі выходзілі на месца закладкі парку з рыдлёўкамі ў руках, як на свята, з жартамі і ўсмешкамі. І зашумелі хутка на асеннім ветры маладыя яблынькі ўздоўж вуліц у вёсках, таполі і клёны ў парку, скверках, каля ферм і па абочынах дарог.

Хораша, ці не праўда, добрая справа? А ва ўсякай добрай справе — вялікае жыццё.

Шуміце ж, клёны!
В. ВІКТАРАЎ.

ШУМІЦЕ, КЛЁНЫ!

платы, садзікі, прыбудовы. Усё не да гэтага было, спытаўся на ўрок. А сягоння ўбачыў на вуліцы многа непрыемнага: выбоіны пад нагамі, кінутыя ля платоў бярвенні, грудкі попелу, смецце.

А потым вырашыў заглянуць і за веснічкі. Тое, што ўбачыў Серафім Лук'янавіч у адным з двароў, выклікала на яго твары недаўменне. Усё ў двары, як пасля пажару. Відаць было, што гаспадару Івану Ламеку гэта ўсё роўна. Ён вышаў на голас і, пазахаючы, чакаў, што скажа былы настаўнік. Серафім Лук'янавіч не ўтрымаўся, запытаў у яго, маўляў, і не сорамна табе, Іван, так жыць? Ламека не палез за словам у кішэню:

— А я вось так жыю... Ну і што ж?

— А я б не стаў так жыць! — абурывся Серафім Татарын. — Сорамна, Іван!

— А я не ў двары жыю, а дома, — жартаваў Іван. І яшчэ буркнуў штосьці сабе пад нос.

Серафім Лук'янавіч памаўчаў, а потым строга сказаў:

— Вось што, даражэнькі. Няхай будзе табе вядома, што ў вёсцы створаны савет, які называецца «За камуністычны побыт». І я, як старшыня гэтага савета, прапаную табе неадкладна заняцца ўборкай свайго двара.

Іван паморшчыўся: маўляў, сучы стары нос туды, куды не трэба, каму якая справа да яго двара? Але падумаўшы, паабяцаў ўсё ж заняцца ўборкай.

...У той дзень Серафім Татарын абышоў кожны дом у Астрова, пагутарыў з кожнай сям'ёй. А праз два дні паўтарыў абход. І што ж. Ламека і некаторыя іншыя і пальцам не паварушылі, каб навесці парадак каля сваіх дамоў. Давалася яшчэ раз саромець іх, пераконваць. І дабіўся ўсё-такі свайго Серафім Лук'янавіч: усе навялі парадак і ў дварах, і перад дамамі. Не толькі дабіў-

ры Івана Ламека стала чыста. І ў другіх, у трэціх, у Астрова, у Мошках, у Галынках... Там, дзе жывуць людзі, наогул павінна быць заўсёды чыста. Гэта само сабой зразумела. Але што зробіш, не ўсюды яшчэ да гэтага часу сур'ёзна думалі аб чысціні, лічылі гэта справай асабістай, а не грамадскай, як лічаць Аляксей Войтка і галынкаўскія актывісты.

Праўда, дзеля справядлівасці, трэба сказаць, што першымі на Гродзеншчыне адправіліся ў паход за культуру вёсак актывісты Дамброўскага сельсавета, што пад Шчучынам. Але хіба ў Галынках не ўнісла ў іх добры пачынак свае карэктывы, не пайшлі далей?

— А чысціня ўнутры хат? — сказаў галынкаўскія актывісты. — А дарогі? А хіба не справа грамадскай дапамагчы калгаснікам разабрацца ў густах, паспрачацца аб іх? Бо мы ж змагаемся за камунізм, значыць трэба думаць літаральна аб усім.

«Усе мы народ і ўсё лепшае, што мы робім, гэта справа народная», — пісаў калісьці Чэхаў. Гэта ён пра настаўнікаў пісаў, пра лепшую частку інтэлігенцыі. А мы дададзім: і пра Серафіма Татарына, Аляксея Войтку, фельчара з вёскі Пустабар'е Лілію Сушыньскую, урача з Галынак Аляксандра Халупку і яшчэ пра дзсяткі іншых актывістаў Галынкаўскага сельсавета. Не здар-

хварэла — развод! І чамусьці так длілася, што гэта толькі асабістая справа, сямейная, а трэція, маўляў, у спрэчку не лезьце, самі разбярэцца. Так бы, напэўна, і разышліся людзі. Так магло быць, але так не здарылася.

— Не, я ўсё ж схаджу да іх! — вырашыў Аляксей Войтка. — Мне здаецца, што ў даным выпадку гэта ўжо не зусім сямейная справа.

І ён увайшоў у гэты дом, як сябра і таварыш, не стаў з пляча ляць Барыса, спакойна, простымі словамі адхвастаў яго сумленне, пераканаў чалавека ў тым, што яго паводзіны асуджае ўся вёска. Гэта была, вядома, непрыемная для Барыса размова, але яму давалося выслухаць яе да канца. Яна не магла не абудзіць сумлення. І здарылася тое, што і павінна было здарыцца: Барыс паступова перамяніў адносіны да жонкі, і ў нармальнай абстаноўцы яна стала папраўляцца.

Вось што значыць шчыры ўдзел добрых людзей.

А з Пятром Рыбаком з Астрова што было? Двор ён, як і ўсе, прыбраў, а вось непрыемная атмасфера ўнутры дома засталася. Ці бацьчыце, жонцы не падабалася яго маці! Пётр стаў на бок жонкі і нават сказаў аднойчы маці, што, маўляў, ён не будзе супраць, калі яна ўладкуецца ў дом састарэлых.

Даведаўшыся аб гэтым, Серафім Лук'янавіч таксама не палічыў адносіны ў сям'і Рыбака справай чыста сямейнай. І ён меў рацыю, Зайшоў да іх раз, зайшоў другі, пагаварыў, пасаромеў

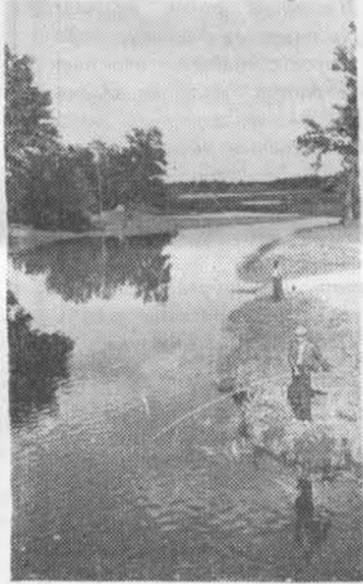
РЭПЛІКА

ПАЭЗІЯ З ЦЫБУЛЯЙ

Што сказаў бы заходнегерманскі немец, працягваючы рэкламныя заклікі такога роду:
«Гётэ»!
«Гётэ» для сапраўдных мужчын!
Усё дзеля «Гётэ»!
Яго хопіць на тыдзень!
Раніцай з цыбуляй!
У поўдзень з мандарынамі!
Вечарам «Гётэ» чысты!
Поўночу асалоду вы атрымаеце толькі ад сапраўднага «Гётэ» з фруктамі!
Што гэта, абсурд? Набор глумлівых фраз? Несумненна. Але імяна з такімі заклікамі і звяртаецца да сваіх чытачоў заходнегерманскі часопіс «Квік». Толькі замест «Гётэ» ён піша «Пушкін», «Сапраўдны «Пушкін», — заяўляе «Квік», — знаходзіцца толькі вось у такой бутэльцы».

Так, «Пушкін» — гэта марка гарэлкі. Нічога разумнейшага для прынады аматараў спіртнога бонскія лавачнікі прыдумаць не змоглі.

Вядома, больш-менш адукаваныя людзі абурывліся б, убачыўшы такое дзікае спалучэнне: паэзія з цыбуляй. Шкада, што ў Заходняй Германіі не знойдзецца Гейне, які адхвастаў бы вершамі рэкламных варвараў з «Квіка»!

Рыбаловы. Фота П. Бародкі.

РАДЫЁ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднееўрапейскаму часу: ад 7 да 8 гадзін, ад 15 да 16, ад 17 да 20 і ад 21 да 22 гадзін у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 16, 19, 31, 41 метр, а таксама на сярэдніх хвалях 216,6 і 375 метраў.

НА БЕЛАРУСКАІ МОВЕ — на гэтых жа хвалях па суботах ад 7 гадзін да 8 гадзін і ад 19 гадзін 30 минут да 20 гадзін па сярэднееўрапейскаму часу.

Апрача таго, штодзённа на кароткіх хвалях 30,61 і 50,51 метра ад 22 гадзін 30 минут да 23 гадзін 30 минут па сярэднееўрапейскаму часу.

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН
ЛАЦІНСКАЙ АМЕРЫКІ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу ад 18 гадзін 30 минут да 20 гадзін 30 минут у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 19, 25, 31 і 41 метр, а таксама на сярэдніх хвалях 216,6 метра.

НА БЕЛАРУСКАІ МОВЕ — на гэтых жа хвалях кожную суботу ад 19 гадзін да 19 гадзін 30 минут па нью-йоркскіму часу.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».

Перадачы брыгадзір на будоўлі Салігорскага калійнага камбіната Анатоль Бялько. Яго брыгадзе прысвоена званне камуністычнай.

Фота В. Лупейкі.

МІЖНАРОДНЫ СЕМІНАР

У Маскве ў сельскагаспадарчай акадэміі імя К. А. Ціміразева закончыў работу семінар па пытаннях арганізацыі навуковых даследаванняў і падрыхтоўкі сельскагаспадарчых кадраў. На семінары прысутнічалі дырэктары, галоўныя спецыялісты, супрацоўнікі навукадаследчых устаноў Афганістана, Ірана, Кувейта, Пакістана і ААР.

Вучоныя падзяліліся з удзельнікамі семінара вопытам арганізацыі навукова-даследчых работ у галіне раслінаводства, жывёлагадоўлі, механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі і падрыхтоўкі сельскагаспадарчых кадраў. Зарубежныя госці азнаёміліся з радам навукова-даследчых устаноў і навучальных устаноў нашай краіны.

Вучоныя і спецыялісты зарубежных краін, якія ўдзельнічалі ў семінары, сардэчна дзякавалі за прадастаўленую ім магчымасць азнаёміцца з навукова-даследчай работай Савецкага Саюза.

«Вельмі многа карыснага мы атрымалі на семінары, — заявіў прадстаўнік Пакістана Хан Фазлур Рахім. — Я асабіста другі раз прыязджаю ў Савецкі Саюз. Першы раз я наведаў Савецкі Саюз у 1956 годзе і ў сучасны момант убачыў, што Савецкі Саюз дабіўся вялікага прагрэсу ва ўсіх галінах сельскагаспадарчай навукі. Жадаю вам далейшых поспехаў. Мы рады, што ўстанавілі кантакты з свецкімі прафесарамі, і рады, што будзем абменьвацца з імі вопытам».